

บทที่ 5

บทสรุป

ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2552 ในครั้งนี้ ประยุกต์กรอบแนวคิดการประเมินแบบเคิร์กแพทริค (Kirkpatrick) มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อประเมินปฏิกิริยา (Reaction) ของผู้เข้าร่วมโครงการที่มีต่อการดำเนินงานการอบรมตามโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

2. เพื่อประเมินความรู้ (Learning) ของผู้เข้าร่วมโครงการที่เข้ารับการอบรมตามโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

3. เพื่อประเมินพฤติกรรม (Behavior) ของผู้เข้าร่วมโครงการในการนำความรู้ไปใช้ในการเรียนตามโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

4. เพื่อประเมินผลลัพธ์ (Results) ของผู้เข้าร่วมโครงการที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

กลุ่มตัวอย่างมาจากบุคคล 4 กลุ่ม ประกอบด้วย พระวิทยากร จำนวน 5 รูป ครูพี่เลี้ยง จำนวน 22 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 92 คน และผู้ปกครองของนักเรียน จำนวน 92 คน รวมทั้งสิ้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 211 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีด้วยกัน 5 ฉบับประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

2. แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจด้านปฏิกิริยาของผู้เกี่ยวข้องในโครงการ

3. แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักไตรสิกขา หลัก 9 คำสอนของพ่อเกี่ยวกับพิษภัยยาเสพติด การปฏิบัติกิจกรรมการอบรม ความรู้ความเข้าใจในการแสดงออกต่อครู พระภิกษุ/ต่อเพื่อน/ต่อสังคม

4. แบบสอบถามพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรมหลังได้รับการอบรมตามโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

5. แบบสอบถามความพึงพอใจในด้านผลลัพธ์ของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามลักษณะข้อมูลคือ

1. ด้านปฏิกิริยา ใช้การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ด้านการเรียนรู้ ใช้การหาค่า t-test
3. ด้านพฤติกรรม ใช้การหาค่าค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. ด้านผลลัพธ์ต่อองค์กร ใช้การหาค่าค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
5. สถิติหาคุณภาพเครื่องมือ ใช้ IOC หาความสอดคล้องจากพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

สรุปผลการประเมิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ว่า โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 มีผลการประเมินตามประเด็นหลัก และประเด็นย่อยทุกประเด็นผ่านเกณฑ์ตามวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการได้ ดังนี้

1. ผลการประเมินความพึงพอใจด้านปฏิกิริยาของผู้เกี่ยวข้องในโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยภาพรวมผ่านเกณฑ์ประเมินที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อย่อย (เอกสาร คู่มือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การฝึกอบรมมีความเพียงพอและเหมาะสม ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมในครั้งนี้ ความเหมาะสมของสถานที่ในการฝึกอบรม การอำนวยความสะดวกและประสานของของเจ้าหน้าที่ การถ่ายทอดความรู้ของพระวิทยากร ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาในการฝึกอบรมของพระวิทยากร ระยะเวลาในการอบรมเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรม ระยะเวลาในการพักผ่อนมีความเหมาะสมและปลอดภัย กิจกรรมการฝึกอบรมสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ กิจกรรมการฝึกอบรมสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของท่านได้) ก็ผ่านการประเมินที่กำหนดไว้เช่นเดียวกัน

2. ผลการประเมินความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนในการอบรมโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน พบว่า

- 2.1 ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจด้านการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจหลังการอบรมสูงกว่าก่อนได้รับการอบรม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการประเมินความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติกิจกรรมนักเรียน ตามความคิดเห็นของพระวิทยากรและครูพบว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อย่อยพบว่า ทุกข้อมีผลอยู่ในระดับมากเช่นกัน ผ่านเกณฑ์ประเมินที่กำหนดไว้

3. ผลการประเมินด้านพฤติกรรมหลังเข้ารับการอบรมของนักเรียนพบว่าโดยภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อย่อย (ปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน สม่่าเสมอ เรียนรู้และปรับตัวเข้ากับเพื่อน เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน คิด พูด และทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม สนใจเรียน ตั้งใจรับฟังและร่วมมือทำกิจกรรมการเรียนการสอน รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจากครู ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ มีความรับผิดชอบต่องานหรือเข้าเวรประจำวัน/เวรกลุ่มดี ช่วยเหลือดูแลตามภารกิจหน้าที่ของโรงเรียน ช่วยเหลือเพื่อนอย่างสม่่าเสมอ เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น)

4. ผลการประเมินความพึงพอใจในด้านผลลัพธ์ของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการทั้ง 2 โรงเรียน คือโรงเรียนเมืองกลางวิทยาคมและโรงเรียนแคมป์สนวิทยาคม โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อย่อย พบว่าผู้ปกครองของนักเรียนต่างเห็นว่านักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามข้อกำหนดของโรงเรียน ทั้ง 2 แห่งอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดเช่นเดียวกัน (รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ชอบพูดแต่เรื่องที่เป็นจริงมีประโยชน์และรักความถูกต้อง รักสามารยาทและไม่ส่งเสียงดังรบกวนคนอื่น ให้ความสนใจด้านการเรียนและหมั่นศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความเต็มใจและเต็มกำลังความสามารถ มีความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของไทย มีน้ำใจและให้บริการช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ มีความเพียรพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ รักความถูกต้องไม่โกหก หลอกลวงและคดโกง มีความสามัคคีและเสียสละในหมู่พี่น้อง รักและสนใจในศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของไทย)

อภิปรายผลการประเมิน

1. จากผลการประเมินด้านปฏิริยาที่พบว่า ความพึงพอใจด้านปฏิริยาของผู้เกี่ยวข้องในโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยภาพรวมผ่านเกณฑ์ประเมินที่กำหนดไว้ ทั้งในเรื่องของเอกสาร คู่มือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การฝึกอบรมมีความเพียงพอและเหมาะสม ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมในครั้งนี้ ความเหมาะสมของสถานที่ในการฝึกอบรม การอำนวยความสะดวกและประสานของเจ้าหน้าที่ การถ่ายทอดความรู้ของพระวิทยากร ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาในการฝึกอบรมของพระวิทยากร ระยะเวลาในการอบรมเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรม ระยะเวลาในการพักผ่อนมีความเหมาะสมและปลอดภัย กิจกรรมการฝึกอบรมสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ กิจกรรมการฝึกอบรมสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของท่านได้ ก็ผ่านการประเมิน ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกส่วน แสดงถึงการเตรียมความพร้อมของฝ่ายจัดการอบรมโครงการในทุกๆ ด้าน ซึ่งมีประสบการณ์การฝึกอบรมมายาวนานถึง 7 ปีต่อเนื่องกันและเข้าใจปัญหาการจัดการอบรมได้จนผู้เข้ารับการอบรมพึงพอใจในระดับมาก ผลการดำเนินการดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสนใจในการอบรมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน อยู่ในระดับที่ดี

2. จากผลการประเมินด้านการเรียนรู้ของนักเรียนที่พบว่า คะแนนของผู้เข้ารับการอบรม หลังได้รับการอบรมมากกว่าก่อนได้รับการอบรม และผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยภาพรวมจากผลการประเมินความรู้ความเข้าใจของนักเรียนได้ผลการประเมินโดยหลังเข้ารับการอบรม นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักไตรสิกขา และหลัก 9 คำสอนของพ่อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมฝึกอบรมเน้นการเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้แสดงออกได้คิดวิเคราะห์ แล้วนำเสนอให้เพื่อนๆ ที่เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ด้วย จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เกิดการเรียนรู้และเข้าใจหลักธรรมและการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี อีกทั้งผู้จัดการ อันได้แก่ พระวิทยากร และครูพี่เลี้ยง ต่างก็ให้ความสนใจในการให้คำปรึกษาแนะนำเป็นอย่างดีในการอบรม

3. จากผลการประเมินด้านพฤติกรรมหลังเข้ารับการอบรมของนักเรียนพบว่าโดยภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ทั้งในเรื่อง การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันสม่ำเสมอ เรียนรู้และปรับตัวเข้ากับเพื่อน เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน คิด พูด และทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม สนใจเรียน ตั้งใจรับฟังและร่วมมือทำกิจกรรมการเรียนการสอน รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย จากครู ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ มีความรับผิดชอบต่องานหรือเข้าเวรประจำวัน/เวรกลุ่มดี ช่วยเหลือดูแลตามภารกิจหน้าที่ของโรงเรียน ช่วยเหลือเพื่อนอย่างสม่ำเสมอ เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นพฤติกรรมหลังการเข้ารับการอบรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี นักเรียนบางคน

สามารถเป็นแกนนำในการทำกิจกรรมในด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับเพื่อนๆ และโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

4. จากผลการประเมินด้านผลลัพธ์ต่อองค์การที่พบว่า โดยภาพรวมในด้านผลลัพธ์ของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ทั้งในเรื่อง รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ชอบพูดแต่เรื่องที่เป็นจริงมีประโยชน์และรักความถูกต้อง รักษา มารยาทและไม่ส่งเสียงดังรบกวนคนอื่น ให้ความสนใจด้านการเรียนและหมั่นศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความเต็มใจและเต็มกำลังความสามารถ มีความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของไทย มีน้ำใจและให้บริการช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ มีความเพียรพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ รักความถูกต้องไม่โกหกหลอกลวงและคดโกง มีความสามัคคีและเสียสละในหมู่พี่น้อง รักและสนใจในศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของไทย ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรที่พัฒนาความรู้ และการปฏิบัติ กิจกรรมของนักเรียน ที่ได้รับจากการอบรมในโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนแท้ที่จริงแล้ว เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องและเป็นพื้นฐานที่ช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเมืงกลางวิทยาคม และโรงเรียนแคมป์สนวิทยาคม ดังนั้นกิจกรรมของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จึงเป็นการเสริมหลักสูตรที่สำคัญที่ช่วยเติมเต็ม และเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนจากทั้ง 2 โรงเรียนได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้

1. จากการประเมินพบว่า โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้านตั้งแต่ด้านปฏิบัติการ ด้านการเรียนรู้ ด้านพฤติกรรม และด้านผลลัพธ์ต่อองค์การ คือการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนได้แก่ พระวิทยากร คณะครูพี่เลี้ยง นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนต่างมีบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในโครงการทั้งสิ้นดังนั้นจึงควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ควรทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และติดตามดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

1.2 ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความสำเร็จของโครงการ และผลการดำเนินการกิจกรรมในโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

1.3 ควรมีการดำเนินการโครงการสืบเนื่องต่อไป และเพิ่มความเข้มข้นในการจัดโครงการมากขึ้น เช่น การเพิ่มจำนวนวันในการจัดอบรม การเพิ่มกิจกรรม และการเชิญวิทยากรจากภายนอกเพิ่มเติม

1.4 ควรเพิ่มเติมในเรื่องของหลักสูตรที่จะต้องศึกษาเพิ่มเติม

1.5 ควรขยายไปยังสถานศึกษาอื่นๆในการจัดกิจกรรมการอบรม

1.6 ควรขยายผลไปตามโรงเรียนกลุ่มอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรและรูปแบบการฝึกอบรมเพื่อให้เกิดความหลากหลาย

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน